

Bits of Freedom
Prinseneiland 97HS
1013 LN Amsterdam
The Netherlands

Rejo Zenger
Policy advisor
+31 6 3964 2738
rejo@bitsoffreedom.nl

bitsoffreedom.nl
IBAN: NL73 TRIO 0391 1073 80
BIC: TRIONL2U
KVK: 34 12 12 86

Geachte Staatscommissie rechtsstaat,

U heeft als opdracht om vanuit het perspectief van de burger het functioneren van de rechtsstaat te analyseren en voorstellen te doen voor versterking ervan. Uit de reacties op uw eerste consultatie bleek dat (een deel van) de burgers zich zorgen maakt over de rechtsstaat, over de gebrekkige transparantie van de overheid, en ook machteloosheid ervaart.

Dit is iets dat wij als digitale burgerrechtenorganisatie ook zien. Het zijn geen kleine problemen die met wat marginale aanpassingen opgelost kunnen worden. Het vraagt om fundamentele veranderingen in de politiek en het bestuur.

Bits of Freedom dankt u dan ook hartelijk voor de gelegenheid om onze zienswijze met u te delen.

Inleiding

Veel van de vragen uit uw consultatie gaan over de verhouding tussen burgers, politici, bestuurders en ambtenaren. Of meer platgeslagen: over de verhouding tussen burger en overheid. Die overheid vindt haar legitimiteit in de regels die haar reguleren. Het zijn regels die de burger tegen een al te machtige overheid moeten beschermen. Maar die overheid is helaas vaak onbetrouwbaar gebleken. De overheid leeft haar eigen regels niet na, negeert willens en wetens basisprincipes zoals het verbod op discriminatie en hanteert een onwelwillende houding richting haar burgers. Dat is schadelijk voor onze democratische rechtsstaat en voor het vertrouwen van de burger.

Het is van fundamenteel belang dat de overheid weer betrouwbaar wordt. Dat is niet iets dat in termen van een verandering van wetgeving of processen mogelijk is. Het vraagt om een andere grondhouding van de overheid ten opzichte van haarzelf en de burger. De overheid moet burgers, in plaats van zichzelf, centraal stellen. Ze moet vertrouwen hebben in haar burgers en mild zijn voor burgers die de overheid nodig hebben. Ze moet bovendien zeer kritisch zijn op haar eigen handelen en terughoudend zijn met de inzet van machtsmiddelen. We lichten dit toe aan de hand van een viertal thema's: rechtmatig handelen, tegenmacht, vrijheid van meningsuiting en discriminatie.

De overheid en rechtmatig handelen

De overheid overtreedt geldende wet- en regelgeving langdurig en op grote schaal. De overheid lijkt soms de grootste veelpleger van het land. Neem bijvoorbeeld de Belastingdienst, de instantie met waarschijnlijk de grootste verzameling gevoelige persoonsgegevens van het land. Deze overheidsinstantie overtreedt de wetgeving die de zorgvuldige omgang met die gegevens

regelt, al jarenlang en op grote schaal. Daarmee geconfronteerd stelt de verantwoordelijke minister doodleuk dat de dienst dat waarschijnlijk ook nog jaren zal blijven doen.¹ De politie, de meest zichtbare handhaver van regels in Nederland, negeert de regels van de Wet politiegegevens vrijwel onbestraft.² Dat is problematisch, omdat de overheid haar legitimiteit vindt in de regels die haar reguleren.³ Door de eigen regels te negeren maakt de overheid zich onbetrouwbaar en onvoorspelbaar voor burgers.

Ook zoekt de overheid veel te vaak de grenzen van de wet op. De overheid bestaat bij de gratie van de ruimte die haar door de samenleving gegeven wordt. Het past daarom niet dat die overheid keer op keer op zoek gaat naar de grenzen van die ruimte. Of daar domweg overheen gaat. De geheime diensten bewaarden onrechtmatig de gegevens van miljoenen burgers waar zij geen onderzoek naar deed. De toezichthouder had al aangegeven dat dit onrechtmatig was, maar de minister schoof dit oordeel terzijde en liet deze praktijk in stand. Pas na onze interventie werden de diensten gedwongen de gegevens alsnog te vernietigen.⁴

Nog problematischer is het als het overtreden van wetgeving beloond wordt. De politie legde maandenlang, zonder wettelijke grondslag, met camera's boven de weg vast waar welke auto wanneer gezien was. Ze bewaarde deze gegevens voor een langere periode. Dat was uiteraard illegaal en de politie werd door de toezichthouder op de vingers getikt. Los van het feit dat de politie moest stoppen met deze registratie, waren er geen consequenties. Sterker nog, enkele jaren later is een wetsvoorstel aangenomen waarmee die illegale praktijk gelegaliseerd werd. Een ander voorbeeld is de NCTV die op grote schaal burgers surveilleerde en daarmee jarenlang de wet overtrad. Voor de NCTV bleek "doorgaan en risico's accepteren" een serieuze beleidsoptie bij deze bewuste overtreding.⁵ In reactie op de onthulling over het illegale handelen deed de minister met spoed een wetsvoorstel om dat handelen alsnog rechtmatig te maken.⁶

Wat moet er gebeuren?

1. De overheid moet alle geldende wet- en regelgeving naleven. Niet alleen naar de letter, maar ook naar de geest van die wet. Dat is natuurlijk een open deur van jewelste. Het is absurd dat we dat hier moeten noemen. Maar het illustreert ook de noodzaak van een mentaliteitsverandering bij de overheid. De overheid zal in niets aan betrouwbaarheid winnen, als enkel de wet een beetje wordt aangepast.
2. Er moet geïnventariseerd worden op welke manieren de overheid, in de breedste zin, de geldende wet- en regelgeving overtreedt. Op dit moment weten we daarvan vooral op basis van schandalen en, bijvoorbeeld, het werk van onderzoeksjournalisten. Het is aanneemelijk dat het aantal keren dat de overheid de wet overtreedt, nog velen malen hoger is.
3. De overheid moet net zo veel aandacht hebben voor waarborgen als ze heeft voor bevoegdheden. Dat geldt voor de waarborgen die er zijn om een verantwoorde toepassing van

---

1 NRC: [Intern rapport: Belastingdienst krijgt privacyschendingen met huidige aanpak niet opgelost](#)

2 KPMG: [Uitkomst Privacy assurance-rapport inzake Wet politiegegevens \(Wpg\): afgekeurd](#)

3 Bits of Freedom: [Iedereen moet zich aan de wet houden, ook de overheid](#)

4 Bits of Freedom: [Hoera! We hebben gegevens van miljoenen mensen uit de klauwen van de geheime diensten bevrijd](#)

5 Bits of Freedom: [Illegaal handelen is een strategische optie voor de NCTV](#)

6 Bits of Freedom: [Minister schoffeert de zo gelauwerde tegenmacht](#)

bevoegdheden af te dwingen (zoals de gegevensbescherming door de politie), maar ook voor de waarborgen die er zijn om het fundament van onze rechtsstaat zelf te beschermen (zoals de uitgangspunten bij het verzoek om overheidsinformatie openbaar te maken). Waarborgen horen in de weg te staan.

4. De overheid moet overheidsinstanties bestraffen in plaats van belonen als zij de wet negeren of de grenzen van de wet ten nadele van de burger opzoeken of overschrijden.
5. Een overheidsinstantie zou moeten stoppen met de inzet van bevoegdheden als herhaaldelijk blijkt dat zij niet ook de bijbehorende waarborgen respecteert. Zo zou bijvoorbeeld de Belastingdienst de toegang tot persoonsgegevens ingeperkt moeten worden, als zij zich niet aan de regels kan houden die een verantwoorde omgang met die gegevens regelt.
6. Een overheidsinstantie zou ook geen nieuwe bevoegdheden moeten kunnen krijgen als zij niet ook een *goed track record* heeft bij de inzet van bevoegdheden waarover zij reeds beschikt.
7. Het proces van wetgeving moet worden uitgebreid zodat heel veel duidelijker is wat de overheid met gegevens van haar burgers mag doen. Concreet voorbeeld: toen het wetsvoorstel werd besproken dat de politie de bevoegdheid gaf om met camera's te registreren waar wanneer welke auto gezien is en deze gegevens vier weken te bewaren, is nooit gesproken over de verspreiding van deze gegevens naar andere instanties. Voor een goede en eerlijke beoordeling van het voorstel is het belangrijk om te weten onder welke omstandigheden deze gegevens bij, bijvoorbeeld, de Belastingdienst of geheime diensten in het buitenland terecht kunnen komen.
8. Het proces van wetgeving moet worden uitgebreid zodat de impact van een nieuwe bevoegdheid holistisch wordt gezien vanuit de context van de reeds bestaande bevoegdheden. Concreet voorbeeld: toen het voorstel uit het vorige punt werd besproken, werd vooral gesproken over hoe handig deze gegevensverzameling voor de politie is. Over welke gegevens de politie reeds beschikt, werd niet gesproken. Geïsoleerd kan zo'n bevoegdheid zinnig lijken, maar in de context van alle andere bevoegdheden waar de politie al over beschikt, zou die nieuwe bevoegdheid de politie ook gemakkelijk teveel macht kunnen geven. Zonder die context bestaat het risico op graduele erosie van de vrijheid van burgers.

Overheid en tegenmacht

Hoewel de rechtsstaat niet zonder een effectieve tegenmacht kan, wordt die tegenmacht steeds meer beperkt in haar mogelijkheden om impact te hebben. Dat is des te meer problematisch omdat de overheid zichzelf in de tussentijd wel steeds meer macht toekent.

Toezichthoudende organen worden ingericht op een manier waarbij zij niet effectief kunnen ingrijpen bij overtreding van wet- en regelgeving. Daardoor worden de rechten van burgers onvoldoende beschermd. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft bijvoorbeeld onvoldoende capaciteit om op effectieve wijze de privacyregels te handhaven. Dat geldt voor de handhaving richting de overheid, als ook richting de private sector. In beide gevallen zijn burgers de dupe. Bij de inrichting van het toezicht op de inzet van kunstmatige intelligentie bij de Autoriteit Persoonsgegevens is zelfs bespaard op het loket voor burgers. Als burgers zich niet tot de

toezichthouder kunnen wenden, voor wie is de toezichthouder dan wel bedoeld?⁷

Als er al sprake is van (enigszins) effectief toezicht, dan wordt dat vaak uitgekleed. Terwijl de bestaande wet die de geheime diensten reguleert nog niet eens goed en wel geïmplementeerd is, deed de minister het voorstel om het broodnodige toezicht op die diensten in te perken. Niet langer is toezicht voorafgaand aan de toepassing van zware bevoegdheden nodig, tijdig en achteraf is nu al voldoende.⁸

Veel te vaak negeert de overheid het eigen interne toezicht. Net als bij wetgeving geldt dat het bestaan van toezicht op zichzelf niets oplevert, als er niet ook naar gehandeld wordt. Zo negeerde het Ministerie van Buitenlandse Zaken de waarschuwingen van de interne toezichthouder op het risico op discriminatie door het gebruik van een algoritme bij het beoordelen van visumaanvragen.⁹ De politie blijkt haar interne toezichthouder niet eens geraadpleegd te hebben bij het implementeren van haar beleid rond de uiterst controversiële technologie voor gezichtsherkenning.¹⁰ En ook kan het stelselmatig negeren van de kritiek in het wetgevingsproces van instanties als de Autoriteit Persoonsgegevens en de Raad van State, niet onbenoemd blijven.

Overheid en politici maken het de informele tegenmacht ook steeds moeilijker in hun bestaan. Ondanks recente investeringen, is de sociale advocatuur na jarenlange bezuinigingen nog steeds niet voldoende toegankelijk. Er wordt opnieuw gepraat over het bezuinigen op de publieke omroep. Nieuwe regels dreigen organisaties in het maatschappelijk middenveld op te zadelen met meer papierwerk en meer rechtsonzekerheid.¹¹ Ook de net-niet aangenomen motie om de ANBI-status van Extinction Rebellion in te trekken, laat zien dat de ruimte voor de tegenmacht alleen maar kleiner wordt.¹² Amnesty International waarschuwt al jaren dat het demonstratierecht in Nederland onder druk staat. Demonstraties worden primair gezien als risico voor de openbare orde, en niet als uitoefening van mensenrechten.¹³ En de overheid negeert nog altijd op grote schaal de wettelijke termijnen bij het nemen van besluiten op een verzoek om documenten openbaar te maken.¹⁴ De ironie is natuurlijk dat, terwijl de overheid de wettelijke deadlines maandenlang zonder consequenties kan negeren, de verzoeker die een dag te laat bezwaar of beroep aantekent, direct en onherstelbaar met lege handen zit.

Wat er moet gebeuren?

1. De overheid moet de formele tegenmacht versterken. Daar is een veelvoud van maatregelen voor nodig. Te denken is aan een betere inrichting van de toezichthouders, door bijvoorbeeld de toezichthouder toegankelijk te laten zijn voor burgers. Ook is het nodig de toezichthouders de ruimte te geven om impact te hebben door toezicht in een vroeg stadium al onderdeel van de uitoefening van macht te laten zijn. Daarnaast moeten toe-

---

7 Bits of Freedom: [Nieuw toezicht op algoritmen](#)

8 Follow the Money: [Toezichthouder inlichtingendienst als sta in de weg](#)

9 Bits of Freedom: [Voorvechters aan het woord: Niels Westerlaken](#)

10 Bits of Freedom: [Politie gezichtsherkenning: waar is de controle?](#)

11 ECNL: [New proposed changes to the Dutch Transparency Act](#)

12 Tweede Kamer: [Motie met verzoek aan de regering om de anbi-status van Extinction Rebellion in te trekken](#)

13 Amnesty International: ['Demonstreren is een recht, geen gunst.'](#)

14 Nieuwsuur: [Nog altijd veel mis met Wet open overheid: 'Het wordt als corveetaak gezien'](#)

zichthouders de middelen krijgen hun taak effectief uit te voeren. Ook is het belangrijk deze toezichthouders te respecteren door bijvoorbeeld interne toezichthouder, zoals de functionaris gegevensbescherming, pro-actief te betrekken. De overheid moet ook het oordeel van de toezichthouder, zoals de Raad van State of de Autoriteit Persoonsgegevens, ter harte nemen.

2. De overheid moet de informele tegenmacht faciliteren. Dat kan bijvoorbeeld door het eenvoudiger te maken voor het maatschappelijk middenveld impact te hebben, door het publieke debat te versterken (zie hieronder), door snel openheid van zaken te geven en door burgers de gelegenheid te geven zich uit te spreken (en demonstraties niet primair als een risico voor de openbare orde te zien.)
3. De overheid moet stoppen met het gebruik van technologie die haar in de weg staat haar besluiten helder, toegankelijk en begrijpelijk uit te leggen.
4. Er moet een Minister van Digitale Zaken ingesteld worden. Het is belangrijk dat dit een minister is, en niet staatssecretaris, gegeven de invloed van de minister op het proces van besluitvorming binnen de Ministerraad.
5. De Minister voor Rechtsbescherming moet losgetrokken worden van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De taken van de Minister voor Rechtsbescherming (die wil dat 'iedereen toegang tot het recht heeft, ongeacht afkomst, persoonlijke of financiële situatie') past niet bij een ministerie dat veelal gericht is op repressie van burgers.¹⁵
6. De overheid moet demonstratierecht weer als een recht en een belangrijk goed zien, conform de aanbevelingen van Amnesty International.¹⁶

Overheid en de vrijheid van meningsuiting

Het publieke debat is van groot belang in de bescherming van onze democratische rechtsstaat. De overheid moet er daarom voor zorgen dat mensen hun mening kunnen uiten in het publieke debat. Dat laat zij op dit moment na. Het College voor de Rechten van de Mens beschreef al hoeveel journalisten en de mensen met wie zij spreken of over wie zij schrijven te maken krijgen met agressie, intimidatie en bedreiging.¹⁷ De aard, omvang en ernst zijn groter bij vrouwelijke journalisten, zo bleek uit onderzoek van PersVeilig.¹⁸ Dat maakt journalisten onnodig voorzichtig met publiceren.¹⁹

Het publieke debat, en daarmee ook een van de fundamenten van onze rechtsstaat, is verschaald door de dominantie van een handjevol technologiebedrijven. Het zijn deze bedrijven die bepalen hoe ons publieke debat eruit ziet, eventueel bijgestuurd door overheden. De macht van deze bedrijven zit in alle aspecten, van het gebrek aan keuze voor de gebruiker, het ontwerp van de platformen en hun enorm machtige lobby. Niet alleen de dominantie van deze partijen is een probleem, ook hun verdienmodel. Dat is gebaseerd op het volgen en profileren van burgers. De grote platformen brengen de gebruikers heel gedetailleerd in kaart, en laten dan andere partijen betalen om die gebruikers te mogen beïnvloeden. Het is duidelijk dat dit

---

15 Rijksoverheid: "Iedereen moet toegang hebben tot het recht, ongeacht waar je vandaan komt, wat je persoonlijke situatie is of wat er in je portemonnee zit. [...]"

16 Amnesty International: 'Demonstreren is een recht, geen gunst.'

17 College voor de Rechten van de Mens: Hoe gender(on)gelijk is Nederland? Vrijheid van meningsuiting van vrouwelijke journalisten

18 PersVeilig: Juridische dreigementen maken journalisten voorzichtiger met publiceren

19 PersVeilig: Gevolgen online agressie tegen vrouwelijke journalisten groot

ecosysteem er niet in slaagt de voorwaarden te scheppen voor een vitaal publiek debat.²⁰ De overheid komt op dit moment dus haar zorgplicht niet na, en dat is schadelijk voor onze democratische rechtsstaat.

Ook zien we enkele burgemeesters die graag willen ingrijpen in uitingen op het internet, om daarmee, zo is de gedachte, onrust op straat tegen te gaan. Maar vrijwel altijd blijkt bij nadere bestudering dat de uiting niet meer is dan een katalysator van een ander, onderliggend, probleem. Het bestrijden van de uiting lost het onderliggende probleem niet op. En dat terwijl het bestrijden van die uiting vaak wel nieuwe problemen op het gebied van uitingsvrijheid oplevert. De burgemeester heeft bijvoorbeeld geen bevoegdheid om in te grijpen in online uitingen. Wel ingrijpen betekent censuur. Maar ook zijn er andere, meer indirecte gevolgen: zo'n bevoegdheid introduceert namelijk ook een prikkel voor sociale mediamonitoring door de burgemeester.²¹ Dat illustreert het belang van een zorgvuldig democratisch proces, mocht zo'n bevoegdheid gewenst geacht worden.

Tenslotte zien we ook dat de overheid er vaak voor kiest om waarborgen via een olifantenpaadje te omzeilen. Zo hebben sommige instanties de bevoegdheid gekregen om een provider te dwingen om illegale informatie op het internet ontoegankelijk te laten maken. Die bevoegdheid komt met waarborgen, om misbruik van macht te voorkomen. Door formeel die bevoegdheid niet te gebruiken, maar providers domweg te vragen om informatie te verwijderen, omzeilt de overheid instantie belangrijke waarborgen.²²

Wat moet er gebeuren?

1. De overheid moet inzetten op een gezond publiek debat online door voor een divers online communicatielandschap te zorgen. We moeten af van de afhankelijkheid van slechts een handjevol uiterst dominante technologiebedrijven die de macht hebben ons publiek debat te sturen.
2. Ook moet de overheid terughoudend zijn met de interpretatie van haar ruimte om in kunnen te grijpen in het publieke debat, als zij niet expliciet de ruimte heeft gekregen. Concreet voorbeeld: burgemeesters hebben die ruimte niet en zouden dus ook niet moeten handelen alsof zij die ruimte wel hebben.
3. Overheidsinstanties zouden alleen nog maar informatie op het internet ontoegankelijk mogen (laten) maken door het geven van een bevel, gebaseerd op een expliciete wettelijke bevoegdheid en met inachtneming van de daarbij horende waarborgen. Voor het proberen informatie verwijderd te krijgen op een andere wijze, bijvoorbeeld door het te vragen, is geen ruimte.

Overheid en discriminatie

Het is belangrijk om te erkennen dat gemarginaliseerde en kwetsbare groepen bovengemiddeld vaak en hard geraakt worden. Het illegale handelen van de Belastingdienst in de Toeslagenschandaal raakte burgers met een laag inkomen buitenproportioneel hard. Mensen met

---

20 Bits of Freedom: [Wat heeft ons publieke debat nodig? Ons advies aan de Commissie Digitale Zaken](#)

21 Bits of Freedom: [Repressie is toch echt iets anders dan preventie](#)

22 Bits of Freedom: [Vragen is misschien wel iets makkelijker voor de politie, maar is funest voor onze vrijheid en rechtsstaat.](#)

een lager inkomen waren namelijk afhankelijker van de toeslagen en ontvingen ook hogere toeslagen dan burgers met een hoger inkomen. En burgers die hogere toeslagen ontvingen werden weer eerder aangeduid als fraudeurs. Bovendien was deze groep ook het kwetsbaarst, omdat ze simpelweg niet in staat waren de enorme bedragen terug te betalen, waardoor ze in ernstige problemen kwamen.

Sterker nog, deze gemarginaliseerde en kwetsbare groepen zijn vaak juist heel bewust doel van surveillance door de overheid. Daar zijn tal van voorbeelden van. Zo bleken gemeenten jarenlang illegaal geheim onderzoek te doen naar islamitische organisaties in onder meer moskeeën.²³ Dat onderzoek werd gefinancierd door de NCTV. Ook blijken er Nederlandse moslims door de politie ten onrechte op een terreurlijst te zijn gezet en is deze lijst vervolgens met buitenlandse instanties gedeeld. Deze burgers komen daardoor structureel in de problemen, in binnen- en buitenland. Als blijkt dat die vermelding ten onrechte is, geeft de politie niet thuis. De verantwoordelijk minister erkent het probleem, maar weigert in te grijpen.²⁴ Dat maakt de overheid uiterst onbetrouwbaar.

Digitalisering verergert deze problemen. Digitalisering maakt het namelijk makkelijker (en vaak goedkoper) om burgers te kwantificeren, groeperen, en van elkaar te onderscheiden. Bijvoorbeeld op basis van een “buitenlandse naam” in combinatie met een laag inkomen, of omdat iemand teveel lijkt op iemand anders die in het verleden iets verkeerd gedaan heeft.²⁵ En omdat we dit werk tegenwoordig uitbesteden aan een computer krijgt het zelfs een zweem van objectiviteit.²⁶ Daarnaast is het niet langer vanzelfsprekend dat de overheid haar beslissingen, die burgers raken, goed kan uitleggen. Beslissingen die iemands leven beïnvloeden moeten transparant, uitlegbaar en controleerbaar zijn. Mensen die erdoor geraakt worden moeten in staat gesteld worden om een beslissing inhoudelijk aan te vechten. Door digitalisering staat dit onder druk.

Wat moet er gebeuren?

1. De overheid moet stoppen met het gebruik van profilerende kunstmatige intelligentie en algoritmen, tenzij onomstotelijk bewezen is dat zo'n technologie alle mensenrechten respecteert.
2. De overheid moet stoppen met het gebruik van kunstmatige intelligentie en algoritmen zolang die technologie de transparantie, uitlegbaarheid en controleerbaarheid van beslissingen in de weg staat.
3. Nederland heeft een discriminatoir verleden. Dit moet proactief worden meegenomen in de ontwikkeling van beleid en technologie. Om te voorkomen dat deze discriminerende uitkomsten hebben, zullen ze *by design* anti-racistisch moeten zijn.
4. De overheid mag geen beleid maken over burgers zonder ook die burgers te horen. Een ook mag zij geen toezicht op regels die burgers raken organiseren, zonder hen daarin te betrekken.

---

23 NRC: [Undercover naar de moskee: geheim onderzoek naar islamitische organisaties](#)

24 De Volkskrant: [Onterecht op een terrorismelijst? Dan sta je er alleen voor. 'Het kabinet vertikt het om erbovenop te zitten'](#)

25 Amnesty International [Toeslagenschandaal is mensenrechtenschending met een groot ruisico op herhaling, zegt Amnesty International](#)

26 NRC: [Nederland worstelt niet met digitalisering, maar met discriminatie](#)

5. De overheid moet zich realiseren dat technologie nooit sociale problemen kan oplossen. Technologie is nooit meer dan een hulpmiddel in een grotere set aan maatregelen.

Beheerst en dienend

Kortom, om er voor te zorgen dat de rechtsstaat weer goed functioneert is een fundamentele mentaliteitsverandering van de overheid nodig. Het is belangrijk dat de overheid veel kritischer gaat zijn op haar eigen handelen en zich meer beheerst bij de inzet van machtsmiddelen. De overheid zal de mens weer ruimte moeten geven, letterlijk op straat bij een demonstratie, maar ook in het digitale domein. En daar waar de burger de overheid en haar beslissingen bevroegt, moet de overheid de mens welwillend tegemoet treden. De overheid moet weer terug naar de kern van haar bestaan: dienend aan de burger.

Vanzelfsprekend zijn we graag bereid een toelichting te geven, mocht daartoe behoefte bestaan.

Met vriendelijke groet,

Rejo Zenger, namens Bits of Freedom